

Sygn. akt IV Ca 74/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Watemborska

Sędziowie SO: Dorota Curzydło (spr.), Jolanta Deniziuk

Protokolant: sekr. sądowy Barbara Foltyn

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2014 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa E. B.

przeciwko J. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego
w Słupsku z dnia 7 października 2013r., sygn. akt IX C 359/11

oddala apelację.

Sygn. akt IV Ca 74/14

UZASADNIENIE

Powód E. B. domagał się zasądzenia od pozwanego J. S. kwoty 10.006,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu wywodząc, iż pozwany nie spłacił zadłużenia z tytułu umowy kredytowej zawartej z bankiem, zaś powód - jako poręczyciel - był zobowiązany do spłaty zadłużenia. Podniósł, że dochodzona kwota to równowartość wyegzekwowanych od niego w toku postępowania egzekucyjnego należności z tytułu umowy kredytowej, kosztów sądowych i kosztów egzekucji.

Pozwany J. S. - reprezentowany przez ustanowionego dla niego kuratora - wniósł o oddalenie powództwa w całości wywodząc, iż powód spełnił przedawnione roszczenie względem banku, jak również nie udowodnił dochodzonego roszczenia w zakresie kosztów egzekucji.

Wyrokiem z dnia 7 października 2013 roku 2013 roku Sąd Rejonowy w Słupsku zasądził od pozwanego J. S. na rzecz powoda E. B. kwotę 6.807,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od dnia 2 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty (punkt 1 sentencji) i oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt 2 sentencji). Nadto przyznał kuratorowi pozwanego radcy prawnemu P. P. wynagrodzenie w kwocie 2.436,10 zł (punkt 3 sentencji) i nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Słupsku kwotę 1.997,29 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 4 sentencji).

Powyższe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach. W dniu 19 marca 2003 roku pozwany J. S. zawarł z (...) S.A. umowę kredytową. Powód został poręczycielem umowy.

Pozwany nie spłacił zaciągniętego kredytu.

W dniu 12 maja 2006 roku bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny w związku z ww. umową kredytową, z którego wynikało solidarne zobowiązanie stron niniejszego postępowania w łącznej kwocie 4.836,91 zł, z czego kwota 4.564,75 zł należna była tytułem kapitału, a kwota 272,16 zł tytułem odsetek do 11 maja 2006 roku. Nadto wierzycielowi przysługiwały dalsze odsetki od niespłaconego kredytu od 12 maja 2006 roku.

W dniu 23 czerwca 2006 roku Sąd Rejonowy w Słupsku nadał ww. tytułowi klauzulę, wykonalności.

W dniu 28.09.2006r. bank złożył do ówczesnego Komornika Rewiru III przy Sądzie Rejonowym w Słupsku wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko stronom niniejszego postępowania.

W dniu 2 lutego 2007 roku ww. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

W dniu 16 grudnia 2009 roku bank ponownie złożył wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko stronom niniejszego postępowania tym razem do Sławomira Bartkowskiego Komornika przy Sądzie Rejonowym w Słupsku.

W toku postępowania egzekucyjnego powód dokonał wpłaty w łącznej kwocie 8.510,17 zł, w tym:

- należność główna: 4.564,75 zł;
- odsetki: 2.243,14 zł;
- koszty sądowe: 56 zł;
- koszty adwokackie: 150 zł;
- koszty egzekucji: 1.376,85 zł;
- zaliczka wierzyciela: 271,87 zł.

Oceniając ustalony w sprawie stan faktyczny przez pryzmat art. 376 § 1 k.c., Sąd I instancji stwierdził, że skoro pozwany był kredytobiorcą, a powód, jako poręczyciel spłacił zadłużenie pozwanego z tytułu zaciągniętego kredytu, to powodowi przysługiwał zwrot spełnionego na rzecz banku świadczenia.

Odnosząc się zaś do podniesionego przez pozwanego zarzutu spełnienia przedawnionego roszczenia na rzecz banku, Sąd stanął na stanowisku, że roszczenie banku nie uległo przedawnieniu. Wskazał, że bank w terminie ustalonym z kredytodawcą i poręczycielem wystawił bankowy tytuł egzekucyjny oraz wniósł o nadanie mu klauzuli wykonalności. Sąd nadał tytułowi klauzulę wykonalności, po czym bank dwukrotnie wszczął egzekucję w celu wyegzekwowania należności z tytułu umowy kredytowej. Tym samym nie doszło do przekroczenia trzyletniego terminu przedawnienia, który został przerwany na skutek wszczęcia egzekucji.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że roszczenie regresowe powoda, jako dłużnika solidarnego przedawniałoby się z upływem lat dziesięciu (art. 118 k.c.). Przy czym bieg przedawnienia rozpoczął się od dnia, w którym stało się ono wymagalne (art. 120 § 1 k.c.), tj. z chwilą, gdy powód (dłużnik żądający regresu) mógł wezwać zobowiązanego do zaspokojenia roszczenia regresowego (art. 455 k.c.), co mogło nastąpić nie wcześniej niż po chwili spełnienia świadczenia przez dłużnika żądającego regresu.

Mając na uwadze fakt, iż powód dokonał spłaty kredytu w kwocie 6.807,90 zł (należność główną - 4.564,75 zł oraz odsetki - 2.243,14 zł), Sąd powołując się na treść art. 518 § 1 k.c. uznał, że w tej wysokości powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd I instancji zauważył, że obowiązujące przepisy prawa nie przewidywały podstawy prawnej do zasądzenia od pozwanego uiszczonych przez powoda - niejako dodatkowo – kosztów sądowych i egzekucyjnych. Dług ten wynikał z innej podstawy niż umowa kredytowa i obciążał jedynie powoda.

O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 481 § 1 k.c., mając na względzie fakt, iż powód nie wykazał, że wezwał skutecznie pozwanego do zapłaty przed wytoczeniem powództwa. Dlatego też Sąd zasądził odsetki od zasądzanego świadczenia od dnia następnego po dniu stwierdzającym skuteczność doręczenia korespondencji kuratorowi pozwanego.

Sąd ustanowił kuratora dla pozwanego, gdyż nie był znany aktualny adres zamieszkania pozwanego. Pozwany został wymeldowany spod wskazanego adresu w pozwie. Nie przebywał pod adresami ustalonymi w toku egzekucji. Natomiast pod adresem ustalonym przez kuratora doręczyciel nie dokonał osobistego doręczenia korespondencji pozwanemu. Nadto pozwany oświadczył kuratorowi, iż wyjeżdża za granicę.

Sąd przyznał kuratorowi wynagrodzenie oraz zwrot faktycznie poniesionych wydatków zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów, w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych....

O kosztach postępowania postanowiono zgodnie z art. 100 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Powód został w całości zwolniony z kosztów sądowych, dlatego też pozwany powinien ponieść częściowo (w wysokości uwzględnionego powództwa) koszty procesu z tytułu opłaty od pozwu i kosztów ustanowienia kuratora.

Powód zaskarżył powyższy wyrok apelacją w zakresie rozstrzygnięć zawartych w punktach 1 i 2 sentencji, domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie powództwa w całości. Z całokształtu jego wypowiedzi wynika, iż nie zgadza się on z orzeczeniem Sądu Rejonowego w kwestii niezasądzenia od pozwanego kosztów sądowych i egzekucyjnych, które zmuszony był uiścić w toku postępowania egzekucyjnego.

Pozwany – reprezentowany przez ustanowionego w sprawie kuratora - w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz kuratora wynagrodzenia za wykonywanie czynności w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zważyć należy, że bacząc na treść art. 382 k.p.c., sąd II instancji ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97 - za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, jak i wnioski wywiedzione z ustalonych okoliczności, prowadzące do wydania zaskarżonego orzeczenia były prawidłowe. Sąd Okręgowy nie znalazł zatem podstaw do innej, aniżeli dokonana

przez Sąd Rejonowy, oceny okoliczności powoływanych przez strony w toku postępowania sądowego przed obiema instancjami.

Sąd Okręgowy w pełni akceptuje poczynione przez Sąd I instancji ustalenia stanu faktycznego, jak i zaprezentowane w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia rozważania prawne. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny merytorycznej zgłoszonego przez powoda roszczenia. W konsekwencji, zarzuty podniesione w treści apelacji, w ocenie Sądu II instancji, stanowią w istocie gołosłowną polemikę z prawidłowymi wskazaniem i rozważaniami Sądu I instancji.

Kluczowa dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy okazała się kwestia zasadności obciążenia pozwanego J. S. obowiązkiem zwrotu powodowi równowartości kosztów sądowych i egzekucyjnych, uiszczonych przez tego ostatniego, w związku z egzekucją zobowiązania wynikającego z zawartej w dniu 19 marca 2003 roku umowy kredytowej.

Zgodnie z art. 876 § 1 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał.

Z powyższego przepisu wynika, że umowa poręczenia jest umową jednostronnie zobowiązującą, ponieważ stanowi zobowiązanie tylko jednej strony, jaką jest poręczyciel. Poręczyciel zobowiązuje się zatem osobiście wobec wierzyciela wykonać zobowiązanie, jeżeli nie zostanie ono wykonane przez dłużnika.

W myśl z kolei art. 881 k.c., w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny.

Odpowiedzialność poręczyciela jak dłużnika głównego polega na tym, że wraz z nadejściem wymagalności długu, wierzyciel może dochodzić spełnienia świadczenia, według swego wyboru, albo od dłużnika, albo od poręczyciela, łącznie albo od każdego z nich z osobna. Poręczyciel niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia wierzyciela o opóźnieniu dłużnika głównego powinien spełnić świadczenie. Niespełnienie świadczenia przez poręczyciela w czasie właściwym naraża go na zarzut opóźnienia w wykonaniu zobowiązania, ze wszystkimi wynikającymi stąd skutkami. Spełnienie zaś przez niego powyższego obowiązku zwalnia dłużnika głównego z obowiązku świadczenia wobec wierzyciela. Poręczyciel w takiej sytuacji wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela do wysokości spełnionego świadczenia, uzyskując roszczenie do dłużnika głównego o spełnienie świadczenia (Komentarz do art. 880 i art. 881 Kodeksu cywilnego. Z. Gawlik – za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex).

Poza sporem pozostaje, że powód E. B. poręczył zaciągnięte przez pozwanego J. S. zobowiązanie kredytowe, którego ten ostatni nie spłacił w terminie. Zwłoka kredytobiorcy skutkowałą aktualizacją zobowiązania powoda, wynikającego z zawartej przez niego umowy poręczenia. W konsekwencji E. B. miał obowiązek niezwłocznie spełnić świadczenie na rzecz wierzyciela. Dopiero jednak w wyniku powtórnego wszczęcia postępowania egzekucyjnego spłacił wierzycielność wynikającą z poręczonej umowy kredytowej.

Nie ulega wątpliwości, że powód poprzez swoją bierność, zmusił niejako wierzyciela – wobec niemożności ustalenia miejsca pobytu J. S. - do wszczęcia stosownych procedur, mających na celu wyegzekwowanie od niego – jako poręczyciela - wymagalnej wierzycielności kredytowej. Koszty zaś z tego wynikłe, stanowią w istocie finansowy efekt zachowania powoda i nieuzasadnionej próby odwołania w czasie spłaty należnego kredytodawcy świadczenia. Wymaga podkreślenia, że nie powstałyby one, gdyby apelujący postąpił zgodnie z ciążącym na nim obowiązkiem i jako poręczyciel niezwłocznie spłacił zaciągnięty przez pozwanego kredyt.

Zdaniem Sądu II instancji omawiane należności (koszty sądowe - 56 zł; koszty adwokackie - 150 zł; koszty egzekucji - 1.376,85 zł - zaliczka wierzyciela: 271,87 zł) wynikły z wyłącznej winy powoda, który w sposób nieuzasadniony i sprzeczny z treścią zaciągniętego przez niego zobowiązania odmówił dobrowolnej i niezwłocznej spłaty należności wobec banku w sytuacji. Należy w tym miejscu zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, iż dług ten miał inne źródło niż umowa kredytowa i obciążał jedynie powoda.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że powodowi nie przysługuje względem pozwanego roszczenie o zwrot należności wynikłych z nieuzasadnionej odmowy niezwłocznego wypełnienia obowiązków poręczyciela.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.